

Lisa 7. Soovitused edasisteks tegevusteks¹

Asutused	Seadus	Probleem	Ettepanek
<p>Justiitsministeerium</p> <p>Siseministeerium (Politsei- ja Piirivalveamet)</p>	Korraldusseadus	<p>Avalikus kohas käitumise üldnõuete järgimise üle teostavad riiklikku järelevalvet politsei ning valla- või linnavalitsus. Seaduses ei ole eristatud korraldusorganite riikliku järelevalve valdkonda ning tegemist on n.ö kattuva pädevusega. Vastava eelnõu seletuskirjast nähtuvalt oli kõnealuse regulatsiooni mõtteks anda kohalikele omavalitsustele pädevus teostada riikliku järelevalvet enda kehtestatud nõuete ja piirangute üle – korraldusseaduse sõnastus võimaldab aga laiemat tõlgendust (avalikus kohas käitumise üldnõuded). Korraldusseaduses loetletud avalikus kohas käitumise üldnõudeid vaadatuna, on küsitav, kas kõikide nende üle riikliku järelevalve teostamise pädevuse andmine kohalikele omavalitsustele on põhjendatud, arvestades ka asjaolu, et tegemist pole kohaliku omavalitsuse olemusliku ülesandega.</p> <p>Kuigi avalikus kohas käitumise üldnõuete järgimise üle riiklikku järelevalve tegemise pädevus on nii valla- või linnavalitsusel kui ka politseil sama, on valla- ja linnavalitsustele antud vähemate erimeetmete kohaldamise õigus kui politseil.</p> <p>Valla- ja linnavalitsustele on antud pädevus avalikus kohas käitumise üldnõuete järgimise üle järelevalve tegemiseks, kuid riikliku järelevalve erimeetmeid on lubatud kohaldada üksnes KorS §-s 55 sätestatud avalikus kohas käitumise üldnõuete üle järelevalve tegemiseks. Kuna riikliku järelevalve erimeetmete sättetes ei ole viidet KorS §-le 56, siis on hetkel olukord, kus korraldusorganile on antud pädevus avalikus kohas käitumise üldnõuete järgimise üle järelevalve tegemiseks, kuid riikliku järelevalve erimeetmeid on lubatud kohaldada üksnes KorS §-s 55 sätestatud avalikus kohas käitumise üldnõuete üle järelevalve tegemiseks.</p>	Otsustada pädevuste täpsema piiritlemise vajadus (sh kas KOV RJV pädevuse ulatus on põhjendatud), seejärel otsustada, kas KOV RJV erimeetmed on ülesannete täitmiseks piisavad. Ühtlasi vajab ülevaatamist KorS § 57 ² regulatsioon, mille kohaselt on riikliku järelevalve erimeetmeid lubatud kohaldada üksnes KorS §-s 55 sätestatud nõuete üle järelevalve tegemiseks.
Keskonnaministeerium (Keskonnainspeksioon)	Jäätmeseadus	Jäätmeseaduse § 119 puhul ei ole üheselt arusaadav riikliku järelevalve pädevuse ulatus. JäätS § 119 lg 1 loetleb riikliku järelevalve teostajatena Keskonnainspeksiooni ja kohaliku omavalitsuse üksuse või asutuse. Samas on JäätS § 119 lõigetes 5, 6, 8 ja 9 välja toodud riikliku järelevalve teostajatena ka Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Maksu- ja Tolliamet ning Päästeamet. Arusaadav on, et kohaliku omavalitsuse üksus teostab oma haldusterritooriumil pidevat järelevalvet jäätmehoolduseeskirja täitmise üle (JäätS § 119 lg 4) ning riikliku järelevalve pädevuse andmine selles osas on põhjendatud seaduses nimetatud ülesannete igakülgseks täitmiseks, kuid koostöös JäätS § 119 lõikega 1 ei ole üheselt selge, kas kohaliku omavalitsuse üksuse riikliku järelevalve pädevus on üksnes jäätmehoolduseeskirja täitmise üle või laiem. Ebaselgeks jääb ka kohaliku omavalitsuse asutuse riikliku järelevalve pädevuse ulatus.	JäätS § 119 ülesehitus vajab tervikuna (sisulist) ülevaatamist. KOV riikliku järelevalve pädevuse ulatus ei ole üheselt arusaadav – täpsustada pädevuste ulatust.
	Looduskaitseadus	LKS § 70 ² lõike 2 kohaselt riiklikku järelevalvet looduskaitse seadusest tulenevate nõuete täitmise üle teostab kohaliku omavalitsuse üksus või asutus, kuid üksnes keskkonnajärelevalve seaduse §-s 6 sätestatud juhtudel. Selline viitamine on sisuliselt raskesti jälgitav ning KeJS § 6 tervikuna vaadatuna, ei ole üheselt arusaadav, millistele juhtudele LKS § 70 ² lõikes 2 viidatud on.	LKS § 70 ² lõige 2 vajab sisulist ülevaatamist ning KOV RJV pädevuse ulatuse selgemat sõnastamist.

¹ Grupeeritud valdkonnaga puutumuses olevate asutuste kaupa, kellega koostöös kõnealused probleemkohad tuleks ülevaadata.

	Pakendiseadus	Pakendiseaduses on selgelt sätestatud, et valla- ja linnavalitsus teostab järelevalvet oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete tagasivõtmise, kogumise ja taaskasutamise üle ning valla- ja linnavalitsusele riikliku järelevalve pädevuse andmine on põhjendatud seaduses nimetatud ülesannete igakülgseks täitmiseks. PakS § 26 tervikuna vaadates pole aga siiski üheselt arusaadav korrakaitseorganite riikliku järelevalve pädevuse ulatus. PakS § 26 lõigest 2 tulenevalt Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet <i>teostab</i> järelevalvet (tarbijakaitseadusega sätestatud <i>korras</i>), lõikest 3 tulenevalt on valla- ja linnavalitsus <i>kohustatud</i> teostama järelevalvet ning lõikest 4 tulenevalt on Keskkonnainspeksioonil ning Maksu- ja Tolliametil <i>õigus</i> kontrollida. Lisaks tuleb märkida, et PakS § 26 lõikes 1 sisalduvast loetelust nähtuvalt on riikliku järelevalve teostajaks veel ka Veterinaar- ja Toiduamet, kelle osas ei ole pädevuse ulatust määratletud.	PakS § 26 ülesehitus vajab tervikuna (sisulist) ülevaatamist. Valla- ja linnavalitsuse riikliku järelevalve pädevuse ulatus ei ole üheselt arusaadav – täpsustada pädevuste ulatust.
Kultuuriministeerium (Muinsuskaitseamet)	Muinsuskaitseadus	Muinsuskaitseaduse ja selle seaduse alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle võivad teha riiklikku järelevalvet nii Muinsuskaitseamet kui ka kohaliku omavalitsuse üksus ning riiklikku järelevalvet puudutavas peatükis pädevuste ulatust täpsemalt piiritletud ei ole. Kuigi kohaliku omavalitsuse üksusel on tulenevalt MuKS §-st 80 riikliku järelevalve läbiviimise pädevus sarnaselt Muinsuskaitseametile, saab kohaliku omavalitsuse üksus riikliku järelevalve läbiviimisel kohaldada üksnes riikliku järelevalve üldmeetmeid. Seadusega sätestatakse kohaliku omavalitsuse üksuse ja riigi haldusorganite ülesanded muinsuskaitse valdkonnas, kuid rõhuasetus on pigem koosöö aspektil. Seega pole üheselt arusaadav, millise seadusest tuleneva ülesande täitmise tagamiseks on kohaliku omavalitsuse üksusel riikliku järelevalve pädevus ja mis ulatuses (riikliku järelevalve pädevuse ja seadusest tulenevate ülesannete vaheline seos ei ole selge).	Otsustada pädevuste täpsem piiritlemise vajadus (sh kas KOV RJV pädevuse ulatus on põhjendatud), seejärel otsustada, kas KOV-le lubatud RJV meetmed on ülesannete täitmiseks piisavad.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet)	Reklaamiseadus	RekS §-st 31 tulenevalt võib korrakaitseorgan reklaamiseaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30 ja 50 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras. Seega on valla- ja linnavalitsusel õigus kohaldada järgmisi riikliku järelevalve erimeetmeid: küsitlemine ja dokumentide nõudmine (KorS § 30) ning valdusesse sisenemine (KorS § 50).	Kaaluda, kas valla- ja linnavalitsusele lubatud erimeetmete hulgas peaks olema ka kutse saatmise (KorS § 31) ning isikusamasuse tuvastamise (KorS § 32) õigus.
	Tarbijakaitseadus	Kohaliku omavalitsuse üksuse riikliku järelevalve pädevuse ulatus on arusaadavalt määratletud - kohaliku omavalitsuse üksus teeb riikliku järelevalvet tarbijatele pakutavate kaupade ja osutatavate teenuste hinna avaldamise nõuete ning kauba märgistuse ja kasutusjuhendi suhtes kehtestatud nõuete täitmise üle oma haldusterritooriumil. Samas valdkonnas on riikliku järelevalve teostamise pädevus ka Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil (nähtuvalt TKS § 61 lõike 1 sõnastusest ei ole seda TTJA pädevusest välistatud). Jagatud pädevust on peetud otstarbekaks eelkõige vahendite säästliku ja efektiivse kasutamise eesmärgil. Riikliku järelevalve pädevuse ja seadusest tulenevate ülesannete vaheline seos ei ole selge. Kohaliku omavalitsuse üksusele riikliku järelevalve pädevuse andmist on põhjendatud eelkõige sellega, et kohaliku omavalitsuse territooriumil tegutsevad kauplused kuuluvad valla- või linnavalitsuse järelevalve alla mitme seaduse alusel, siis on järelevalve tõhusama korraldamise eesmärgil otstarbekas anda kohalikule omavalitsusele järelevalve pädevus ka tarbijakaitseaduse alusel. Järelevalvet kauba ja teenuse hinna avaldamise nõuete ja kauba eestikeelse märgistuse või eestikeelse kasutusjuhendi	Kaaluda, kas KOV riikliku järelevalve pädevuse ulatus on põhjendatud (millise ülesande täitmisega KOV-ile antud järelevalve pädevus seondub ning kas selle ülesandega tegelemine peaks olema KOV haldusalas).

		olemasolu üle ei ole peetud erilisi eriteadmisi ega ressursse vajavaks. Ühtlasi on leitud, et see võimaldab tõhusamalt ja kiiremini lõpetada tarbijate kaitseks kehtestatud nõuete rikkumise, millega riivatakse peamiselt omavalitsusüksuse territooriumil elavate tarbijate huve.	
	Turismiseadus	Valla- ja linnavalitsus teostab riikliku järelevalvet oma haldusterritooriumil asuva majutustevõttele kehtestatud nõuete täitmise osas, välja arvatud tuleohutusnõuete täitmise, terviseohutuse nõuete täitmise ja majutusteenuse kasutaja registreerimise nõude täitmise üle (mis kuuluvad siis vastavalt Päästeameti, Terviseameti ning Politsei- ja Piirivalveameti pädevusse). Samas kuulub kõnealuses valdkonnas riikliku järelevalve tegemine ka Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti pädevusse. Valla- ja linnavalitsuse riikliku järelevalve pädevuse ulatuse ja seadusest tulenevate ülesannete vaheline seos ei ole selge.	Kaaluda, kas KOV riikliku järelevalve pädevuse ulatus on põhjendatud (millise ülesande täitmisega KOV-ile antud järelevalve pädevus seondub ning kas selle ülesandega tegelemine peaks olema KOV haldusalas).
	Väärismetalltoodete seadus	Valla- ja linnavalitsuse pädevuse osas on välja toodud konkreetne riikliku järelevalve valdkond (oma haldusterritooriumil teeninduse tegevusalal tegutsemise korral väärismetalltoodete valmistamise ja väärismetalltoodete jaemüügiga seonduvate nõuete järgimise üle), kuid samas valdkonnas riikliku järelevalve teostamise pädevus on ka Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil (lisaks väärismetalltoodete seaduses sätestatud muude nõuete järgimise üle järelevalve teostamisele). Valla- ja linnavalitsuse riikliku järelevalve pädevuse ja seadusest tulenevate ülesannete vaheline seos ei ole selge.	Kaaluda, kas KOV riikliku järelevalve pädevuse ulatus on põhjendatud (millise ülesande täitmisega KOV-ile antud järelevalve pädevus seondub ning kas selle ülesandega tegelemine peaks olema KOV haldusalas).
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (<i>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet</i>) Siseministeerium (<i>Politsei- ja Piirivalveamet</i>)	Alkoholiseadus	Valla- ja linnavalitsuse riikliku järelevalve valdkond on politseiametnikest laiem ja sh hõlmab sama valdkonda, mis on politseiametnike pädevuses (alaealise alkohoolse joogi tarbimise piirangute üle järelevalve), kuid politseiametnikele lubatud erimeetmete kataloog on laiem kui valla- ja linnavalitsusel. Valla- või linnavalitsusel õigus erimeetmetena kohaldada küsitlemist ja dokumentide nõudmist (KorS § 30), kutsset ja sundtoomist ² (KorS § 31), isikusamasuse tuvastamist (KorS § 32), vallasasja läbivaatust (KorS § 49), valdusesse sisenemist (KorS § 50), valduse läbivaatust (KorS § 51) ja vallasasja hoiulevõtmist (KorS § 52). Politseiametnik võib lisaks eelpool nimetatud erimeetmetele kohaldada riikliku järelevalve teostamiseks ka korrakaitseaduse §-des 37, 38, 39, 40, 42, 47 ja 48 (<i>joobeseisundi kontrollimine ja tuvastamine, joobeseisundis isiku kainenema toimetamine, turvakontroll, isiku läbivaatus</i>) sätestatud erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras. Politseiametnikul on õigus korrakaitseaduse §-s 52 sätestatud riikliku järelevalve erimeetme kohaldamisel korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras hoiulevõetud alkohol üle anda alaealise seaduslikule esindajale.	Kaaluda, kas valla- ja linnavalitsusele lubatud riikliku järelevalve erimeetmed on piisavad.
	Liiklusseadus	Valla- ja linnavalitsuse pädevuses on peatumise ja parkimise nõuete üle riikliku järelevalve tegemine – kuivõrd peatumise ja parkimise nõuete üle järelevalve on üks osa liiklusjärelevalvest, siis on see ka Politsei- ja Piirivalveameti pädevuses (va kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil tasulise parkimise alal parkimisjärelevalve jm LS § 187 lõikes 3 tuleneva tegemine, mis on kohaliku omavalitsuse ülesanne). Seega kattuvaks võib pädevust pidada eelkõige riikliku järelevalve valdkonnas, kus sõiduk on pargitud keelatud kohas või liikluskorraldusvahendiga ettenähtud parkimiskorda või -viisi rikkudes. Valla- ja linnavalitsusele riikliku järelevalve pädevuse andmine on põhjendatud seaduses nimetatud ülesannete igakülgseks täitmiseks.	Kuivõrd peatumise ja parkimise nõuete üle järelevalve regulatsioon on praktikas tekitanud mitmeti tõlgendamist, tuleks vastav regulatsioon liiklusseaduses ülevaadata ning selgema sõnastada. Ühtlasi tuleks kaaluda, kas valla- ja linnavalitsusele lubatud riikliku järelevalve erimeetmed on piisavad.

² Sundtoomist politsei kutsel ilmumata jäänud isiku suhtes teostab politsei. Muu korrakaitseorgani kutse puhul teostab sundtoomist ametiabi korras politsei (KorS § 31 lg 5).

<p>Sotsiaalministeerium</p> <p>Siseministeerium (<i>Politsei- ja Piirivalveamet</i>)</p>	<p>Tubakaseadus</p>	<p>Valla- ja linnavalitsuse pädevuse osas on konkreetselt määratletud riiklik järelevalve järgmises valdkonnas - oma haldusterritooriumil tubakatoodete ja tubakatootega seonduva toote jaemüügiga seotud nõuete täitmine ning tubakatoodete ja tubakatootega seonduva toodete tarbimise keeldude ja piirangute, välja arvatud suitsetamisruumile kehtestatud nõuded, täitmine. Valla- ja linnavalitsuse riikliku järelevalve pädevuse ja seadusest tulenevate ülesannete vaheline seos ei ole selge.</p> <p>Tubakatoodete ja tubakatootega seonduva toodete tarbimise keeldude ja piirangute osas teostavad riikliku järelevalvet ka politseiametnikud, kuid üksnes alaealisele kohaldatava tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote tarbimise keelu ja piirangute järgimise üle. TubS § 32 p 3 sõnastusest võib järeldada, et ka valla- ja linnavalitsuse pädevuses on riikliku järelevalve teostamine alaealisele kohaldatava tubakatoote ja tubakatootega seonduva toote tarbimise keelu ja piirangute järgimise üle, kuid riikliku järelevalve meetmete kataloog on valla- ja linnavalitsusel ning politseiametnikel erinev. Politseiametnik võib lisaks TubS § 33 lõikes 1 nimetatud erimeetmetele kohaldada riikliku järelevalve teostamiseks ka korrakaitseaduse §-des 47 (<i>turvakontroll</i>) ja 48 (<i>isiku läbivaatus</i>) sätestatud erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras. Ühtlasi on politseiametnikul õigus alaealiselt hoiulevõetud tubakatoode/tubakatootega seonduv toode üle anda alaealise seaduslikule esindajale ning teha kontrolltehing - nimetatud riikliku järelevalve erisusi valla- ja linnavalitsusele riikliku järelevalve teostamiseks ettenähtud ei ole.</p>	<p>Kaaluda, kas KOV riikliku järelevalve pädevuse ulatus on põhjendatud (millise ülesande täitmisega KOV-ile antud järelevalve pädevus seonduv ning kas selle ülesandega tegelemine peaks olema KOV haldusalas). Seejärel tuleks kaaluda, kas valla- ja linnavalitsusele ettenähtud riikliku järelevalve erimeetmed on piisavad.</p>
--	---------------------	--	--